

09 ספטמבר, 2025

לכבוד:

פרופ' ישי בלנק

דקאן הפקולטה למשפטים

כאן

הנדון: דו"ח פעילות לשנה "ל תשפ"ה 2024-2025

תכנית קרסו למחקר ופיתוח דיור חברתי - הגר

להלן סקירת עיקרי הפעילות שהתקיימה במסגרת תכנית קרסו-הגר בשנה "ל תשפ"ה.

בשנה זו, כמו בשנה שקדמה לה, הקשב במשרדי הממשלה הופנה לנושאים בעלי אופי חירומי ובטחוני, וניכר קושי להקצות משאבים למחקר שאינו קשור למצב החריג ההולך ונמשך בישראל. לצד זאת, עסקנו גם אנו בין היתר בנושאים הקשורים במצב השורר היום, כמו סוגיית המפונים במתחמי התחדשות עירונית בערים. התמקדנו בעבודת קהילה כמו ליווי מיצוי זכויות, הפצת ידע והכשרות, ולצד זאת פיתחנו מספר נקודות מבט חדשות בתחום המחקר.

להלן נציג את הפעילות השנה, שכללה מחקר יישומי, קידום מדיניות, קורס אקדמי מלווה בעבודה מעשית ועבודת מדיניות, קורסים והכשרות והנגשת ידע.

צוות תכנית קרסו - הגר

כיום מורכב צוות התכנית מפרופ' נטע זיו, המנהלת האקדמית; אדר' שולמית ישר, מנהלת התכנית (60% משרה החל מאוגוסט 2025); עו"ד שרון קרני כהן (משרה מלאה); ד"ר סיגל פלח (60% משרה); עו"ד אדם דין כהן (60% משרה החל מספטבר 2025); שירן פשה, מנהלת אדמיניסטרטיבית (20% משרה, עד 12.9.25).

עו"ד אורי אטינגר סיימה בחודש אוגוסט את עבודתה כמנהלת התכנית, לאחר עשר שנות פעילות.

1. מחקר יישומי

מחקרים בעבודה

א. מוביליות חברתית-כלכלית של דיירי הדיור הציבורי

מחקר חדשני אשר יצא לדרך בשנה "ל תשפ"ה, בשיתוף עם פרופ' תמר קריכלי כץ. המחקר בוחן מוביליות חברתית-כלכלית של דיירי הדיור הציבורי. במקור המחקר אמור היה להתבסס על מאגר המידע המצוי בידי משרד הבינוי והשיכון על הדיור הציבורי. בשל שינויים ארגוניים משמעותיים במשרד הבינוי והשיכון בעקבות מצב המלחמה, חל עיכוב רב בהעמדת המידע לרשותנו לטובת המחקר. בעקבות הקשיים בהעברת הנתונים, ניתנה באוקטובר 2024 אורכה של שנה להגשת תוצאות המחקר (ללא תוספת תקציב). בינואר 2025, פחות משנה ממועד סיום הפרוייקט, עדיין לא ניתן היה לייצר התקדמות מול משרד הבינוי והשיכון, ולכן נאלצנו לבקש להתבסס על מאגרי מידע שמצויים בידי הלמ"ס. לבסוף, רק באפריל 2025, כמעט שנתיים לאחר המועד הצפוי בתכנית המקורית ולאחר השלמת תהליך בירוקרטי ארוך, הועמד המידע לרשותנו לניתוח בחדר מחקר של הלמ"ס.

מאז קבלת הנתונים והרשאת הכניסה לחדר המחקר, אנו שוקדות על עיבוד הנתונים ובניית המאגר לניתוח. העבודה כוללת בניית מערך נתונים מאוחד ממקורות שונים, זיהוי משתנים מרכזיים לבדיקה והשוואה, ותכנון בדיקות אמפיריות שיבחנו מגמות של מוביליות חברתית-כלכלית של דיירי הדיור הציבורי.

ב. התחדשות שכונתית

מחקר שנערך במימון קרן יד הנדיב, כחלק מבניית תשתית ידע למחקר והתערבות בשכונות העוברות התחדשות עירונית. קרן יד הנדיב הקימה לשם כך מרכז ידע בשם מכון קרת, כאשר החזון הוא התחדשות ברמה השכונתית המשלב הסתכלות כוללת על היבטים קהילתיים, חברתיים וכמובן פיזיים. פרויקט המחקר מחולק לשני חלקים: החלק הראשון, כתיבת סקירה בנושא התחדשות שכונתית, הושלם. אנו מצויות כעת במהלך החלק השני – אפיון כלי התערבות דיגיטלי שיתמוך בהתחדשות ברמת השכונה, בפעילות המנהלות העירוניות להתחדשות עירונית ובפעילות של מרכז הידע ב-4 שכונות שנבחרו כשכונות התערבות. במסגרת המחקר אנו אמונות על אפיון רעיוני וטכנולוגי של כלי התערבות כזה, ללא פיתוח בפועל.

ג. ארגוני שוכרים

מחקר בהיקף צנוע במימון רשות הדיור של עיריית תל אביב-יפו. המחקר עוסק בבחינת מאפייני איגודי שוכרי דירות ברחבי העולם, ומטרתו לבחון ולהנחות את רשות הדיור בסיוע להקמת איגוד שוכרי דירות בעיר. המחקר כולל מיפוי ערים נבחרות, מיפוי ארגוני שוכרים מרכזיים בערים נבחרות, ולאחר מכן מיפוי איגודים המתאימים למקרה בוחן, סקירת מאפייני שוק הדיור בערים בהן פועלים איגודים אלה, ביצוע ראיונות, ניתוח והצגת ממצאים. המחקר צפוי להסתיים עד סוף ספטמבר 2025.

ד. היבטים חברתיים בתכנון עירוני – מינוי נציגים חברתיים בוועדות תכנון (תיקון 151 לחוק התכנון והבנייה)

מחקר בהזמנת עמותת מרחב. מטרת המחקר לגבש תשתית ידע לפעילות נציגות ארגוני חברה ורווחה במוסדות התכנון, על רקע תיקון בחוק התכנון והבניה אשר הסדיר נציגות ארגונים אלה בוועדות המחוזיות לתכנון ובניה ובמוסדות תכנון נוספים. המחקר נולד על רקע ניסיון העבר: בשנים הספורות בהן פעל נציג חברתי במועצה הארצית לתכנון ובניה, עלה הצורך בהנחיה סדורה לעבודה מורכבת זו. הרעיון הוא לנצל את פרק הזמן עד מינוי בפועל של נציג, כדי להשלים את העבודה.¹ המחקר מנסח כמדריך שנועד לתת לנציגי ארגוני חברה ורווחה תשתית לבחינת תכניות בוועדות המחוזיות על פי נושאים ומסגרת נורמטיבית משפטית ומקצועית קיימת. כך ייווצר בסיס מובנה להתערבות ויצוג הקול החברתי הציבורי בהליך התכנון. לא ברור עדיין מיהם הארגונים שיוכלו להקצות נציג מתאים למוסדות התכנון ולמצוא את המשאבים לכך, ולכן ישנה חשיבות יתרה למחקר כמסמך המבהיר את היקף העבודה שיידרש מנציג כזה ואת היכולת המקצועית הרצויה.

2. קידום מדיניות

א. יוזמה ממשלתית להשתת עלויות התחדשות עירונית בפריפריה על בעלי דירות במתחמים

משרד האוצר הציע תיקון חקיקה דרמטי ופוגעני במיוחד כלפי בעלי דירות בפריפריה: במקום מימון ממשלתי לפרוייקטים של התחדשות עירונית שאין בהם כדאיות כלכלית, יוטל המימון על בעלי הדירות הקיימות – עבור

¹ לפי חוק התכנון והבניה, נציגי ארגוני חברה ורווחה במוסדות התכנון ימונו ע"י שר הרווחה. קול קורא לארגונים להציע נציגים לתפקיד פורסם ביולי 2025.

הקמת כלל הדירות בפרויקט. לפי הצעת האוצר, המדינה תיתן את המימון הנדרש, תפרוש את עלותו בין בעלי הדירות במתחם כחוב לפירעון במועד בלתי ידוע – ותשלום החוב יהיה תנאי להעברת הזכויות בדירה בעתיד. להצעה זו היו משמעויות קשות, בעיקר כשמתחמי התחדשות עירונית מתאפיינים בשיעור גבוה יחסית של נתמכי רווחה, קשישים ובעלי מוגבלויות. החוב תוכנן להיקבע ללא קשר לגובה ההכנסה ולעקרון היכולת לשלם. כל זאת לשם שתי מטרות שהאחריות להן מוטלת על המדינה – הגדלת היצע הדיור וצמצום פערי המיגון. מעבר לפגיעה בצדק החלוקתי ובזכות הקניין של בעלי הדירות, היוזמה היה צפויה לסכל את המיזמים להתחדשות בהעדר הסכמות.

בתגובה ליוזמה זו הובלנו פניה למשרד האוצר יחד עם מומחי אקדמיה מהתחום, ודרשנו לבטל את היוזמה. במקביל פעל השולחן העגול יחד עם ראשי רשויות מקומיות, ויחד הצלחנו לבטל את המהלך.

תקשורת: "[כמו להגיד לזוכי מחיר למשתכן לשלם למדינה: התנגדות להצעה חדשה באוצר](#)", ווינט, 21.10.24

ב. תקנות תנאי הזכאות – הוספת תנאים מותאמים לקהל היעד

בשנה שעברה (תשפ"ד), בסמוך להשלמת [מחקרנו בנושא תנאי זכאות לדב"](#), פורסמה להערות הציבור טיוטת תקנות משרד השיכון לתנאי זכאות לדיור בהישג יד.² הגירסה שפורסמה קבעה כתנאי זכאות רק מבחן ההכנסה, כאשר החישוב המוצע להכנסה המזכה לא הותאם לקהל היעד. במהלך השנה החולפת (תשפ"ה) הובאה טיוטת התקנות לדיון בוועדת הפנים בכנסת. לקראת הדיון הגשנו נייר עמדה ובו הצעה למודלים חלופיים של חישוב הכנסה, כך שהזכאים יהיו משקי בית בהכנסה בינונית ונמוכה ולא עשירי ההכנסה הגבוהים. כן הצענו קבוצות זכאות נוספות. במקביל נערכה עבודה לקידום הצעותינו מול ועדת הפנים בכנסת. בהמשך לכך, במהלך הדיון דרשה הוועדה ממשרד השיכון ללמוד את המודלים שהצענו. לבסוף, בטיטה מתוקנת של התקנות, שטרם אושרה נכון לעת כתיבת דו"ח זה, נכללו מספר מרכיבים מהצעתנו: הקצאת דב"י לבעלי משלח יד מבוקש ברשות המקומית; הקצאת דב"י לאנשים עם מוגבלות; והתאמה מסויימת בין גודל הדירה לבין גודל משק הבית הזכאי.

תקשורת: "[מבחן ההכנסה כתנאי לשכירות מוזלת: האם השיטה החדשה תסייע למי שבאמת זקוק לה?](#)", כלכליסט, 2.3.25

ג. מעורבות בתכנית משרד השיכון לרפורמה בשוק השכירות

בהחלטת ממשלה מאוגוסט 2024, הוטל על משרד הבינוי והשיכון לגבש תוכנית אסטרטגית לשוק השכירות ולהביאה לאישור הממשלה. על התכנית לכלול, בין השאר, התייחסות לאיגום מידע על שוק השכירות ופיתוח כלים לניתוח המידע, כלים לעידוד השכרה לטווח ארוך, וקביעת יעדים ומדדים לשוק השכירות. פנינו למשרד הבינוי והשיכון במספר הצעות להטמעה בתכנית. הצעותינו התמקדו בכלים תכנוניים, משפטיים ומיסויים להגדלת מלאי הדיור בהישג יד והתאמתו לקהל היעד; תיקוני חקיקה נדרשים בתחום הדב"י; וחיזוק השלטון המקומי כשחקן משמעותי בתחום. כן הצענו כיצד להתמודד עם אתגרים ייחודיים כמו דיור להשכרה המותאם לגיל השלישי וסוגיית המחירים בדב"י באזורי הביקוש. ביולי 2025 פורסמה הצעת מחליטים לתכנית שגיבש משרד השיכון, אשר במרכזה הקמת יחידה מקצועית לשכירות במשרד. בהמשך לכך פנינו למשרד השיכון פעם נוספת בדרישה כי היחידה שתוקם תתמודד עם הנושאים העומדים כיום במרכז הדיון על הדב"י בישראל, ובראשם הנשיגות (affordability). אנו שואפות להמשך עבודה מול משרד השיכון בעניין זה.

תקשורת: "[הקלות מס וחובת דיווח על הכנסות: התכנית של משרד השיכון לשוק השכירות](#)", כלכליסט, 8.7.25

² [תקנות התכנון והבנייה \(תנאים נוספים לזכאות לשכירות יחידת דיור במחיר מופחת\)](#), התשפ"ג-2023.

ד. המשך קידום תכנון דיור בהישג יד

בשנה הקודמת עסקנו בתכנית דרום גלילות (תמל/ 3007), המצויה בהכנה. התכנית ממוקמת ברובה ברמת השרון ובמיעוטה בתל אביב יפו, ומייצרת 18,500 יחידות דיור. זוהי הזדמנות כמעט אחרונה ליצירת דיור הוגן בלב אזור הביקוש בכלים תכנוניים. הבאנו בפני הוועדה לתכנון מתחמים מועדפים לדיור (ותמ"ל) ולאחר מכן גם בפני רשות מקרקעי ישראל את הצעותינו כיצד יש לייצר בתכנית תמהיל דיור מגוון שיהיה, בחלקו, נגיש כלכלית לעשירי הביניים. ההצעות מתבססות על חוות דעת שמאית. תכנית דרום גלילות מצויה עדיין בשלב טרום הפקדה, ואנו נערכות להפקדתה עד סוף 2025 ולהגשת התנגדות.

3. עבודה מחוללת שינוי בקהילה

א. סוגיית המפונים במתחמי התחדשות עירונית במבצע "עם כלביא"

במבצע "עם כלביא" נפגעו אלפי יחידות דיור בערים, מאות מהן מצויות במתחמים המיועדים בתכניות להתחדשות עירונית. נושא זה מעסיק את הממשלה בהקשר של איתור פתרונות דיור למפונים לצד קידום תהליך ההתחדשות תוך ניצול לטובה של המצב שנכפה על בעלי הדירות – הרס פיזי קשה ופינוי מאולץ, שהקדים את זמנו בשנים. במסגרת השולחן העגול הרב מגזרי ובו נציגי מגזר ציבורי, פרטי ושלישי, שהוקם בהובלת קרנות פילנתרופיות לקידום שילוב היבטים חברתיים בהתחדשות עירונית, עסקנו בייצור עמדה מקצועית ביחס למגמות הממשלה בנושא זה (שאינן ברורות לעת עתה, לאור התנגדות משרד המשפטים למתווה שהוצע). הדגשנו את הצורך בהתייחסות גם לצרכי חברה וקהילה לצד השיקום הפיזי, ואת חשיבות שילוב אנשי מקצוע מהתחום בתהליכי התחדשות מואצים, אשר שללו מהמוטבים את האפשרות לעבור תהליך מובנה המוסדר בחוק, על כל ההגנות הקבועות בו. מסמך עמדה המתייחס להצעת מחליטים שהועלתה, הופץ בקרב מקבלי ההחלטות. בימים אלה אנו נערכות להגשת הערות [לתזכיר חוק לשיקום נזקי מלחמה בדרך של התחדשות עירונית](#), התשפ"ה-2025, העוסק בנושא זה (פורסם להערות הציבור 8.9.25).

4. כנסים, הרצאות והכשרות

א. מגוון כנסים והרצאות

בתקופת הדיווח לקחנו חלק בכנסים והעברנו מספר רב של הרצאות בתחום העיסוק שלנו:

- השתתפנו בכנס **השנתי של האגודה למשפט וחברה** לשנת 2024, שם הצגנו את תכנית דרום גלילות כמקרה מבחן ליצירת דיור הוגן על ידי המדינה באזור הביקוש.
- הצגנו בכנס **איגוד המתכננים** את עבודתנו בג'סר א זרקא: השפעה על היצע הדיור הקיים ועל היקף התושבים המקבלים את התמיכה שהם זכאים לה בתחום הדיור, לצד שינוי מדיניות בנושאים אלה.
- ערכנו יחד עם מכון אלרוב לחקר הנדל"ן כנס שכותרתו "**מה אנו חוקרים כשאנו חוקרים נדל"ן ודיור? – הרצאות קצרות מחזית המחקר**". הכנס עסק במגוון נושאים בתחום מדיניות הדיור והנדל"ן, שהובאו בפורמט של הרצאות קצרות בסגנון "טד". בכנס השתתפו מעל 200 נרשמים.

- בקורס "תכנון מחוץ לקופסה" של עמותת מרחב, העברנו הרצאה על דיור בהישג יד בפני קבוצה של עובדים בכירים בשלטון המקומי ומשרדי ממשלה.
- השתתפנו בפאנל בתחום הדיור בבנס של קרן ברל בצנלסון - "ישראל הדמוקרטית תנצח". הרצאתנו עסקה בתפקיד המדינה בתחום הדיור ובמקומה של הזכות לקורת גג בחברה דמוקרטית.
- הרצינו בקורס יעוצות חברתיות של חברת Street Light ליועצות חברתיות בהתחדשות עירונית מהחברה החדית. ההרצאה עסקה באוכלוסיות פגיעות בהתחדשות עירונית, כגון קשישים, דיירי דיור ציבורי, אוכלוסיה הנתמכת בשירותי רווחה ועוד.
- העברנו הרצאה לחברי השולחן העגול הרב מגזרי להתחדשות עירונית בנושא היוזמה להארכת חוק מתחמים מועדפים לדיור והצעות לכיווני פעולה.
- בבנס מחקרי עירוניות לשנת 2024 הצגנו שתי הרצאות: תובנות ממחקרנו בנושא יחסי שלטון מרכזי ושלטון מקומי בפיתוח ויישום של דיור בהישג יד, ותובנות ממחקרים משותפים עם עמותת סיכוי על התחדשות עירונית ביישובים ערביים.

ב. קורס מתקדם בהתחדשות עירונית

בנינו עבור המינהלת להתחדשות עירונית בפתח תקווה קורס מתקדם בן 16 שעות, המיועד לפעילים/ות במתחמי התחדשות עירונית בעיר. מטרת הקורס הייתה צמצום פערי ידע בין תושבים לשאר השחקנים בהתחדשות עירונית; מתן כלים אפקטיביים לקידום פרויקטים תוך מענה לצרכי התושבים, לצד הבנה מעמיקה של סוגיות מקצועיות אופייניות בהתחדשות עירונית ובפרט בתחומי התכנון, החברה הכלכלה והמשפט; ועידוד התארגנות ליצירת נציגויות תושבים שביכולתן להניע תהליכי התחדשות עירונית ו/או להגיב ליוזמות מסוג זה בדרך אפקטיבית, המסירה חסמים תוך הגנה על עניינם של התושבים.

בקורס השתתפו מעל 30 פעילים לאורך 6 מפגשים. לאור ההצלחה, הוזמנו להעביר הכשרה ממוקדת לעובדות המחלקה לשירותים חברתיים בעיר, בנושא היבטים חברתיים של התחדשות עירונית.

5. קורס אקדמי משולב עבודה מעשית – ג'סר א זרקא

השנה הפעלנו לראשונה קורס אקדמי משולב עבודה מעשית, בשם "ג'סר א זרקא – מרחב, תכנון ודיור".

הקורס, המזכה ב-4 נקודות אקדמיות, נערך במהלך סמסטר ב' וכלל למידה עיונית כרקע תיאורטי לעבודה ביישוב, והכשרה מעשית. בהמשך לכך, החלו הסטודנטים להגיע מדי שבוע, בצוותים מתחלפים, אל המחלקה לשירותים חברתיים בג'סר א זרקא, ולהפעיל תחנת סיוע למיצוי זכויות בדיור למטופלי המחלקה. בנוסף, ועל מנת להתנסות במינוף הידע הנאגר בעבודה מעשית לטובת שינוי מדיניות, נדרשו הסטודנטים/ות לבצע מטלות מעשיות בתחום המדיניות, בהתבסס על הידע והנתונים שנאספו בעבודת תחנת הסיוע. בקורס השתתפו 10 סטודנטים ערבים ו-3 יהודים. במסגרת זו, נערכו הפעילויות הבאות:

א. למידה עיונית

תלמידי הקורס לקחו חלק בלמידה עיונית במגוון נושאים הקשורים בדיור בישראל בכלל ובג'סר א זרקא בפרט, מתוך תפיסה של התכנון והדיור כבעלי תפקיד מהותי בעולם הצדק החלוקתי. השיעורים, בהובלת פרופ' נטע זיו, עסקו בתיאוריות של עריכת דין קהילתית, דיור ומוביליות חברתית, תכנון ככלי לשינוי חברתי ועוד. בנוסף התקיים סיור לימודי של משתתפי הקורס לג'סר א זרקא. הסיור כלל מפגש עם ראש המועצה, הרצאה של ד"ר מנאל תותרי ג'ובראן ולימוד מיקומו של היישוב במרחב בהקשר של ההשלכות על היבטי הדיור.

ב. הפעלת תחנת סיוע

במהלך הסמסטר הגיעו מדי שבוע למחלקה לשירותים חברתיים בג'סר א זרקא 4-5 סטודנטים משתתפי הקורס, לליווי מטופלי הרווחה בבקשות לסיוע בשכר דירה ודיור ציבורי. העבודה נעשתה בליווי והנחיה של עו"ד שרון קרני כהן מצוות התכנית. הביקורים הקבועים ביישוב, המלאכה העדינה של איתור מידע אישי אל מול דרישת המערכת הנוקשות, והחשיפה למשקי בית במצבי חיים מורכבים, איפשרו לסטודנטים לחוות מכלי ראשון את הפער בין חקיקה ונהלים למציאות, ולצד זאת – את העוצמה שבידע המשפטי בעבודה מול רשויות שלטוניות. במפגש הסיום של הקורס תיארו הסטודנטים, תלמידי שנים ג'-ד', את הפעלת תחנת הסיוע כחוויה ייחודית ושונה מכל חוויה אחרת במהלך לימודיהם לתואר. בהקשר זה, עבור מרבית הסטודנטים בקורס (10 מתוך 13), הדוברי ערבית שפת אם, תפקיד חשוב היה גם ליכולת להיות הפעם בעלי היתרון השפתי ביחס למה שהורגלו לו בדרך כלל בחייהם האקדמיים.

ג. עבודת מדיניות בנושא הסרת חסמים למיצוי זכויות בדיור לאוכלוסיות מוחלשות

כאמור, אחת ממטרות הקורס היתה חשיפה לעבודת מדיניות מבוססת עריכת דין קהילתית. במסגרת זו התבקשו הסטודנטים לאסוף מידע אליו נחשפו במהלך הפעלת תחנת הסיוע, ולייצר פניות למשרדי הממשלה השונים, לשם הסרת חסמים העומדים בפני אוכלוסיית היישוב המבקשים למצות זכויות בתחום הדיור. במסגרת זו נשלחו הפניות הבאות:

- פנייה למשרד השיכון בעניין סוגיית הסיוע המוגדל בשכר דירה לזכאי הדיור הציבורי תושבי ג'סר א זרקא, כיישוב שאין בו מלאי דיור ציבורי. ביקשנו להצהיר כי תושבי היישוב יהיו זכאים לסיוע מוגדל בשכר דירה במהלך תקופת ההמתנה לדיור ציבורי. **במענה לפנייה, הבהיר משרד השיכון כי אכן תהיה זכאות כזו**, בירך על עבודת הסטודנטים ביישוב והזמין להמשיך התקשורת בנושאים הרלוונטיים כפי שיעלה מעבודת תחנת הסיוע למיצוי זכויות בדיור.
- פנייה נוספת למשרד השיכון בעניין חסמים להגשת בקשה מקוונת לסיוע בדיור והצעות להסרתם – הפנייה נשלחה עם תום הסמסטר כחלק מהמשך השיח עם משרד השיכון, וטרם נענתה.
- פניה למערך הדיגיטל הלאומי במשרד המשפטים בעניין חסמים העומדים בפני אוכלוסיות מוחלשות לשימוש בפורטל הממשלתי gov.il ומכאן גם לנגישות למיצוי זכויות ולשלל שירותים ציבוריים מקוונים – במענה לפנייה הוזמנו להפגש עם מנהלת הכללה דיגיטלית במשרד המשפטים. הפגישה תתקיים בהמשך החודש וישתתפו בה הסטודנטיות שלקחו חלק בהכנת הפנייה.

תקשורת: [דו"ח משרד השיכון: הדיור הציבורי ממשיך להצטמצם – ומשרד האוצר לא מעביר תקציב](#), כלכליסט, 29.7.25

ד. הנגשת מידע בנושא מיצוי זכויות בדיור

בעזרת הסטודנטים/ות בקורס "ג'סר א זרקא – מרחב תכנון ודיור", כתבנו וערכנו שני עלוני מידע בשפה נגישה ("זכותונים") העוסקים במיצוי זכויות בדיור: מדריך לבקשת סיוע בשכר דירה ומדריך לבקשה לדיור ציבורי. הזכותונים נערכו תוך חשיבה על קהל יעד של תושבי ג'סר א זרקא בפרט והאוכלוסייה הערבית בישראל בכלל, וזאת על רקע היעדר כמעט מוחלט של מלאי דיור ציבורי ביישובים הערביים (למעט בערים מעורבות), ותת מיצוי זכויות דיור באוכלוסיה זו. הזכותונים יתורגמו לערבית ויופצו ביישוב, תוך שאיפה להרחיב את תפוצתם בהמשך, עם התקדמות הפרוייקט ובשיתוף ג'וינט אשלים המשתתף במימון וקידום פעילותנו ביישוב. עיבוד מידע בירוקרטי סבוך לשפה נגישה ופשוטה אך מדויקת, והתמקדות במרכיבים הרלוונטים לחברה הערבית, היה משימה מאתגרת.

ה. הכשרה מעשית לעובדות סוציאליות בנושא מיצוי זכויות בדיור

במסגרת פרוייקט ג'סר א זרקא, ערכנו יום השתלמות לעובדות הסוציאליות במחלקה לשירותים חברתיים (לשכת הרווחה) ביישוב. ההשתלמות כללה הרצאה עיונית בנושא הדיור הציבורי בישראל – הסטוריה והיבטים פוליטיים, ולאחר מכן הכשרה מעשית מכוונת לקהל היעד של מטופלי הרווחה ביישוב. ההכשרה התבססה על הידע והניסיון מהפעלת תחנת הסיוע למיצוי זכויות בדיור במהלך הסמסטר במסגרת קורס "ג'סר א זרקא – מרחב, תכנון ודיור".³ מטרת ההשתלמות היתה להכשיר את צוות הרווחה לליווי פונים במיצוי זכויות בדיור לצד הסטודנטים/ות בשנה הבאה, וכן לייצר מודל הכשרה מתוך שאיפה לשכפל את העבודה ביישובים ערביים נוספים בהמשך, בכפוף למימון.

בברכה,

עו"ד שרון קרני כהן
מנהלת קידום מדיניות

פרופ' נטע זיו
מנהלת אקדמית

תכנית קרסו-הגר

³ לצערנו, הסטודנטים/ות לא יכלו לקחת חלק בבניית ההשתלמות, כיון שהיו בעיצומה של תקופת הבחינות.